

ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ

ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಯಾದವ್

ವಿಲಿಯಮ್ ಬ್ಲೇಕ್ ನನಗೆ ಸದಾ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾನವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಆಗಿವೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಬ್ಲೇಕ್‌ನ 'ಜೆರುಸಲೇಂ: ದಿ ಎಮನೇಷನ್ ಆಫ್ ದಿ ಜೈಂಟ್ ಆಲ್ಪಿಯನ್' ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಸ್ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ಮನಮುಟ್ಟುವ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ,

“ನಾನೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ ಬೇರೊಬ್ಬನ ಗುಲಾಮ ಆಗಿ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಕಾರಣ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ; ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸ”.

ನಾನು ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಬೋಧನಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರವಹಿಸಬೇಕು. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಬೋಧನೆ ಎಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ವೈಭವಗಳನ್ನೂ, ಅಪೂರ್ಣತೆಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರ. ಆರಂಭದ ತಳಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತು ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಯಾವತ್ತೂ ಯಥೇಚ್ಛ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಬೋಧನಾ- ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿ(ಟಿಎಲ್‌ಎಂ)ಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದಾದರೆ, ಬೋಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ನಾವು ಬಳಸಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಂದೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪಾಠದ ನಡುವಿನ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಅವು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ, ಇವು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಅವರ, 'ದಿ ಚೈಲ್ಡ್ಸ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಟೀಚರ್' (The Child's Language and the Teacher) ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ, ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಮಾತು, ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಗೀಚುವುದು, ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವುದು, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವುದು (ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು, ರಬ್ಬರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್, ಆಟದ ಕಾರ್ಡುಗಳು, ಯಾವುದೋ ಒಡವೆ ಚೂರು, ಅವರ ಜೇಬುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಹಾವುಗಳು, ಹುಳುಗಳು (ಜೀರುಂಡೆ) ಇತ್ಯಾದಿ!), ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ಜಗಳ, ಆಗಾಗ ಅವರು ಬಳಸುವ ಆಣೆ/ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾತುಗಳು (ಆಶ್ಚನ್ ವಾರ್ನರ್, 1963), ಆಟವಾಡುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು- ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು (ಕುಮಾರ್, 1986). ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿಗೆ ಏನೋ ಆಗಿರುವ ಈ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಅಂತಹ 'ಕಸ'ವನ್ನು ತರಲು ನಾವು ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವತ್ತೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ತಂದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭತ್ತೀಸಗಡದ ಹಲೈಯೊಂದರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಲಸುವ ಟೀಲ್‌ಎಂಗಳೆಂದರೆ, ಪರೈಪುಸ್ತಕ, ಕರಿಹಲಗೆ, ಬಲಪ, ಡಸ್ವರ್ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಲುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಚಾರ್ಟುಗಲು ಮಾತ್ರ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಲು ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಮೂಟೆ ಮೂಟೆ ಪುಸ್ತಕಗಲನ್ನು ಂಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಲಿಂದ ಟ್ರಂಕುಗಲಲ್ಲಿ ಬೀಗ ಜಡಿದು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕಲು ಹರಿದುಹಾಕಿಯಾರು ಂಬ ಭಯ! ಪುಸ್ತಕಗಲನ್ನು ಟೀಲ್‌ಎಂಗಳಾಗಿ ಬಲಸದೆ ಬೀಗ ಜಡಿದು ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಂದು ನನಗೆ ಂಷ್ಟೋ ಸಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದುಂಟು. ಀ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಲಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅವುಗಲನ್ನು ಬಲಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಂಬ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ, ನಾನು ತರಗತಿಗಲಲ್ಲಿ ಬಲಸುವುದನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ನೋಡದೇ ಇರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಂದೂ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗಮನ ಇದ್ದುದೇ ಮಕ್ಕಲಿಂದ ನನಗೆ ಸಿಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಲನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರತ್ತ. ಹಾಗಾಗಿ ಲಭ್ಯ ಟೀಲ್‌ಎಂಗಲನ್ನು ಬಲಸುವಾಗಲೂ ಆಯಾಯ ತರಗತಿಗಲಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಲನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಟೀಲ್‌ಎಂಗಲನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೂ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಲನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಟೀಲ್‌ಎಂಗಲ ಮಾರ್ಪಾಡು

ನನ್ನ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಸಂಪತ್ತನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಲ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಀಗಾಗಲೇ ಇರುವುದನ್ನು ಬಲಸುವುದು- ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಘಟಕಗಲನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಸೆಯುವಂತಹ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ಂದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಪದಗಲನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅವರು ಧ್ವನಿ ಘಟಕಗಲನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಡ್ಯಾನಿಶ್ (Danish) ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು 'ಜಾಲಿ ಫೋನಿಕ್ಸ್' (ಫೋನಿಕ್ಸ್ 2018/ Jolly phonics (Phonics, 2018) ಬಗ್ಗೆ ತಿಲಿದುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ವೀಡಿಯೋಗಲಲ್ಲಿ ಂರಡೋ ಮೂರೋ ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯಗಲಿದ್ದು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಅಕ್ಷರಗಲನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪದಗಲನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಅವು ಬಹಲ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಲಲ್ಲಿನ ವಿಷಯವು ಯುರೋಪ್‌ನ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಲಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಮಕ್ಕಲಿಗೆ ಬಲಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ, ಸೂಕ್ತ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಲನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ನನ್ನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿ ಂನೆಂದರೆ, ಹಿಂದಿಯ ಕೆಲವು ಪದಗಲು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಲನ್ನು ಬಲಸಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹಾಡುಗಲನ್ನು

ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬೇಕು, ಅವು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಚಿತ್ರ 1: 'ಎಗ್ ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು' ಹಾಡಿನ ಚಿತ್ರ

E- ಅಕ್ಷರದ- ಹಾಡಿಗೆ (E-song) ಚಿತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಸ್ಪೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಎಗ್ ರೋಲ್ (Egg Roles) ಅಂಗಡಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು, ಗ್ರಾಮ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಅಂಗಡಿ ನಡೆಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಈ ಉಪಾಯ ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ನಾನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಕ್ಕಳು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದನ್ನು ಬಹಳ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ, ಹಿಂದಿಯ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಹಾಡು ಬರೆಯಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ **(ಚಿತ್ರ 1)**. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು (ಆಡುಗಳನ್ನು) ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದು, ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆ. 'Girl and the Goat' ('ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ') ಹಾಡಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೀಗೆ.

ಚಿತ್ರ 2: 'ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆ' ಹಾಡು

ನಾನು ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಿಂದಲೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಟಿವಿಲ್‌ವಂಗಳ ಉಪಾಯಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭಾಷೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಟಿವಿಲ್‌ವಂ. ನಾನೂ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನನ್ನದು ಭೋಜ್‌ಪುರಿ, ಹಿಂದಿ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಕಲಿತಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗರಿ ಭಾಷೆಯ ಮಿಶ್ರಣ.

ಹಾಗೆಯೇ, ತರಗತಿಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನೂ, ನೆಲಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಲ ಟಿವಿಲ್‌ವಂ ಆಗಿ ನಾನು ಬಳಸಿದ್ದೆ. ಕುಣಿದು/ಜಿಗಿದು ಮಾಡುವ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಮಗ್ಗಿಯನ್ನೂ, ಹಾವು-ಏಣಿ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಅಂಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಣಿಕೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸಲು ನೆಲವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಕ್ಕಳು ಗಣಿತವನ್ನು ಈ ಪರಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆಂದೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರ 3: ಮಕ್ಕಳು ಮಗ್ಗಿಯ ಮತ್ತು ಹಾವು-ಏಣಿಯ ಚಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಟೀವಿಲ್‌ವಿಂಗ್‌ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಿಕೆ

ಪುಸ್ತಕಗಳು ಟೀವಿಲ್‌ವಿಂಗ್‌ಗಳ ದೊಡ್ಡ ರೂಪವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾವು ಕತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವಿಧಾನವೂ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನಗಳು. ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಬೆಪ್ಪುತನವನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಪಾಠ ಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕುರಿತು ಬರೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ 16 ಮಕ್ಕಳ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಒಟ್ಟು 16 ಕತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಚಿತ್ರಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ. ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಕ್ಯಾಮೆರಾದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದ, ಮಕ್ಕಳ ನಿಜಜೀವನದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೇ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನೇ ನಾನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪುಸ್ತಕ ಓದುವಾಗಿನ ಅವರ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು (ಚಿತ್ರ 4); ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿಹೇಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಾಡುತ್ತಾ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷಣ (ಚಿತ್ರ 5) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಚಿತ್ರ 4: ಛತ್ತೀಸಗಡದ ಭಖಾರಾದ ನಾಲು, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡಸಿದ ಬೇಸಿಗೆ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳು.

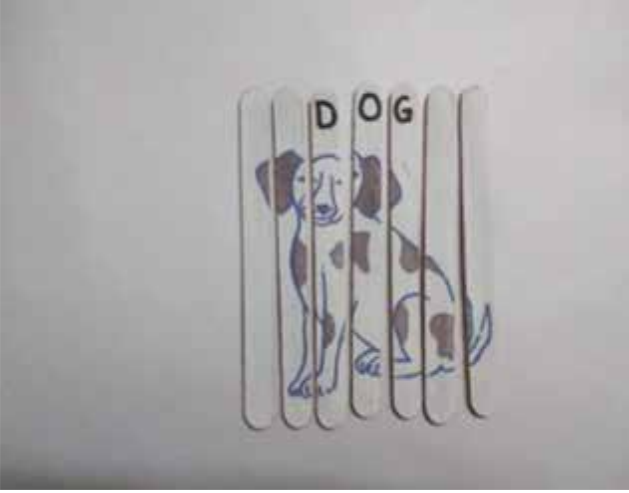

ಚಿತ್ರ 5: ನನ್ನ ತರಗತಿಯ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನೋಟ.

ಮರುಬಳಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳು

ಮರುಬಳಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಅಗ್ಗದ ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಯಾರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ಆಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಆಕಾರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಗದಿತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜಿಗ್ಸಾ (jigsaw puzzle) ಆಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ತುಂಡಾದ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಆಡುವ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇದು ನನಗೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸರಳವಾದ ಆಟವನ್ನು ಒಂದನೇ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಾಯ ಒದಗಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಂ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಟಿಎಲ್‌ಎಂ ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು (ಚಿತ್ರ 6). ನಾನು ಸಿರಿಯಲ್ಸ್/ಧಾನ್ಯದ ಪುಡಿ ಮತ್ತು ಬಿಸ್ಕತ್ತಿನ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ, ಶೌಚಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ, ಕಾಗದ ಖಾಲಿಯಾದ ರೋಲ್ ಅನ್ನು (ಟಾಯ್ಲೆಟ್ ಪೇಪರ್), ಜ್ಯೂಸ್ ಖಾಲಿಯಾದ ರಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ನಾನೋರ್ವ ರದ್ದಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನನಗಿದ್ದ ಗುರಿಯೇ ಬೇರೆ. ಪೊಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಮುದ್ರಿತ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪದ ರಚನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಾಗಿ ನೀಡಬಹುದು; ರಟ್ಟಿನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಬಸ್, ಕೊಳವೆ ಮತ್ತು ಮನೆ ರಚಿಸಿ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಟಿಎಲ್‌ಎಂಗಳಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ 6: ಐಸ್‌ಕ್ರೀಂ ಕಡ್ಡಿಗಳ ಮರುಬಳಕೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಟಿವಿಲ್‌ಎಂ.

ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ, ಛತ್ತೀಸಗಡದ ಕುರುಡನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸೇವಾನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ (ಐಎಸ್‌ಟಿಟಿ) ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಜತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆ ಕೂಡಾ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಪದಗಳ ಆಯ್ಕೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಆ ಪರಿಸರದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಇತರ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನವೆಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ಪರಿಗಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದರೆ, ಕಲಾವಿದೆ, ಗಾಯಕಿ, ನೃತ್ಯಗಾತಿ, ಕವಿ, ರೋಗಿ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕೇಳುಗಳು- ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ನಾನೊಬ್ಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಾನು ಟಿವಿಲ್‌ಎಂಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನಗಳು:

Ashton-Warner, S. (1963). Teacher. Simon & Schuster. Kumar, K. (1986). The Child's Language And The Teacher. New Delhi: National Book Trust. Phonics, J. (26. September 2018). Hentet fra Jolly Learning: <https://www.jollylearning.co.uk/jolly-phonics/>

ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಯಾದವ್: ಇವರು ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೆಲೋ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. (2017-2019). ಪ್ರಸ್ತುತ, ಛತ್ತೀಸಗಡದ ಧಮ್ಮಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುರುಡ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗೂ ಮೊದಲು ಅವರು ಬಯೋಎನರ್ಜಿ ಟೆಂಡರ್‌ನಲ್ಲಿ (Bioenergi Tønder) ಸಹಾಯಕ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಸ್ಬರ್ಜರ್ಗ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ (Esbjerg International School) ಆರಂಭಿಕ ಕಲಿಕಾ ವರ್ಷದ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸೆಡರ್ನ್ ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕಿಯಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ: priyadarshini.yadav@azimpremjifoundation.org

ಅನುವಾದ: ರೋಹಿಣಿ ಮುಂಡಾಜಿ : ಪರಿಶೀಲನೆ: ನಾಗಮಣಿ ಎಸ್. ಎನ್.